

SPIS TREŚCI

Wykaz skrótów	13
Wstęp	19
Rozdział I	
Miejsce zwykłego pobytu jako łącznik jurysdykcyjny	31
1. Wprowadzenie	31
2. Miejsce zwykłego pobytu – uwagi terminologiczne	32
2.1. Uwagi <i>de lege lata</i>	32
2.2. Wnioski <i>de lege ferenda</i>	38
3. Łącznik miejsca zwykłego pobytu jako element normy jurysdykcyjnej	43
3.1. Jurysdykcja krajowa, właściwość międzynarodowa, jurysdykcja, jurysdykcja międzynarodowa – uwagi terminologiczne	43
3.2. Norma jurysdykcyjna	46
3.3. Struktura i rodzaje łączników jurysdykcyjnych	52
4. Geneza łącznika jurysdykcyjnego miejsca zwykłego pobytu	57
4.1. Uwagi wstępne	57
4.2. Od <i>origo</i> do <i>domicilium</i>	57
4.3. Miejsce zwykłego pobytu jako nowy domicyl	64
5. Zwykły pobyt na tle zamieszkania i pobytu prostego	69
5.1. Miejsce zwykłego pobytu a miejsce zamieszkania	69
5.2. Zwykły pobyt a pobyt prosty	73

5.3. Miejsce zwykłego pobytu jako łącznik kolizyjny i jurysdykcyjny.....	75
6. Wnioski.....	79

Rozdział II

Geneza łącznika miejsca zwykłego pobytu dziecka w konwencjach Haskiej Konferencji Prawa Prywatnego Międzynarodowego i w europejskim prawie procesowym cywilnym	81
1. Wprowadzenie	81
2. Miejsce zwykłego pobytu dziecka w pracach Haskiej Konferencji Prawa Prywatnego Międzynarodowego.....	83
2.1. Uwagi wstępne	83
2.2. Miejsce zwykłego pobytu dziecka w konwencjach Haskiej Konferencji Prawa Prywatnego Międzynarodowego.....	86
2.2.1. Konwencja haska z 1902 r.....	86
2.2.2. Konwencja haska z 1956 r.....	87
2.2.3. Konwencja haska z 1961 r.....	89
2.2.4. Konwencje haskie z 1973 r.....	91
2.2.5. Konwencja haska z 1980 r.....	93
2.2.6. Konwencja haska z 1993 r.....	97
2.2.7. Konwencja haska z 1996 r.....	98
2.2.8. Protokół haski i konwencja haska z 2007 r.	105
2.3. Znaczenie pojęcia miejsca zwykłego pobytu dziecka w konwencjach Haskiej Konferencji Prawa Prywatnego Międzynarodowego	107
3. Miejsce zwykłego pobytu dziecka w europejskim prawie procesowym cywilnym.....	110
3.1. Europejskie prawo procesowe cywilne.....	110
3.1.1. Uwagi wstępne	110
3.1.2. Konwencja brukselska z 1968 r. i konwencja lugańska I.....	111
3.1.3. Rozporządzenie nr 44/2001 i konwencja lugańska II.....	115
3.2. Współpraca państw członkowskich Unii Europejskiej w dziedzinie prawa rodzinnego.....	119

3.2.1. Uwagi wstępne	119
3.2.2. Miejsce zwykłego pobytu dziecka w rozporządzeniu nr 1347/2000	128
3.2.3. Miejsce zwykłego pobytu dziecka w rozporządzeniu nr 2201/2003	130
3.2.4. Miejsce zwykłego pobytu dziecka w rozporządzeniu nr 4/2009	132
4. Wnioski	136

Rozdział III

Sprawy z zakresu odpowiedzialności rodzicielskiej jako przedmiot rozporządzenia nr 2019/1111	141
1. Wprowadzenie	141
2. Stosunek rozporządzenia nr 2019/1111 do innych aktów prawnych z zakresu międzynarodowego prawa rodzinnego.....	142
2.1. Uwagi wstępne	142
2.2. Stosunek rozporządzenia nr 2019/1111 do umów bilateralnych zawartych z państwami trzecimi	144
2.3. Stosunek rozporządzenia nr 2019/1111 do konwencji haskiej z 1980 r.....	147
2.4. Stosunek rozporządzenia nr 2019/1111 do konwencji haskiej z 1996 r.....	157
3. Element obcy	160
3.1. Element obcy w sprawach z zakresu odpowiedzialności rodzicielskiej	160
3.2. Jurysdykcja krajowa jako przesłanka procesowa a problem elementu obcego	161
3.3. Rozporządzenie nr 2019/1111 a sprawy „czysto wewnętrzne”	162
3.4. Charakter elementu obcego jako przesłanki stosowania rozporządzenia nr 2019/1111.....	165
4. Terytorialny, podmiotowy, czasowy i przedmiotowy zakres zastosowania przepisów rozporządzenia nr 2019/1111 dotyczących odpowiedzialności rodzicielskiej.....	169
4.1. Zakres terytorialny.....	169

4.2. Zakres podmiotowy	170
4.3. Zakres czasowy	174
4.4. Zakres przedmiotowy	174
4.4.1. Dziecko w świetle rozporządzenia nr 2019/1111 ...	174
4.4.2. Pojęcie odpowiedzialności rodzicielskiej	180
4.4.3. Podmiot odpowiedzialności rodzicielskiej	185
4.4.4. Piecza nad dzieckiem	187
4.4.5. Prawo do osobistej styczności z dzieckiem	189
5. Sprawy dotyczące odpowiedzialności rodzicielskiej objęte przedmiotowym zakresem zastosowania rozporządzenia nr 2019/1111	192
5.1. Uwagi wstępne	192
5.2. Sprawy cywilne na tle rozporządzenia nr 2019/1111 ...	193
5.3. Pozytywny katalog spraw z zakresu odpowiedzialności rodzicielskiej	196
5.4. Sprawy wyłączone	211
6. Wnioski	214

Rozdział IV

Dobro dziecka w rozporządzeniu nr 2019/1111	217
1. Wprowadzenie	217
2. Dobro dziecka a najlepsze interesy dziecka – uwagi terminologiczne	219
3. Znaczenie pojęcia dobra dziecka w polskim prawie rodzinnym i w Konwencji o prawach dziecka	223
3.1. Dobro dziecka jako podstawowa zasada polskiego prawa rodzinnego	223
3.2. Potrójna natura pojęcia najlepszych interesów dziecka w Konwencji o prawach dziecka	228
3.3. Problem niedookreśloności pojęcia dobra dziecka	231
4. Realizacja zasady dobra dziecka w rozporządzeniu nr 2019/1111	234
5. Regulacja podstaw jurysdykcji krajowej i przekazanie sprawy sądowi innego państwa członkowskiego w rozporządzeniu nr 2019/1111 jako realizacja zasady dobra dziecka	240

5.1. Dobro dziecka jako uzasadnienie ogólnej podstawy jurysdykcji krajowej (art. 7)	240
5.2. Dobro dziecka w szczególnych podstawach jurysdykcji krajowej	245
5.2.1. Utrzymanie jurysdykcji krajowej w sprawach o zmianę orzeczenia przyznającego prawo do osobistej styczności z dzieckiem. Ochrona prawa dziecka do kontaktów z obojgiem rodziców (art. 8)	245
5.2.2. Utrzymanie jurysdykcji krajowej w sprawach dotyczących odpowiedzialności rodzicielskiej w przypadku bezprawnego uprowadzenia dziecka za granicę. Ochrona dziecka przed szkodliwymi skutkami wynikającymi z bezprawnego uprowadzenia (art. 9)	248
5.2.3. Wybór sądu w sprawach dotyczących odpowiedzialności rodzicielskiej. Uwzględnienie zgodnych z dobrem dziecka interesów rodziców (art. 10)	250
5.2.4. Subsydiarna podstawa jurysdykcji krajowej. Priorytet kryterium bliskości sądu do dziecka (art. 11).....	255
5.2.5. Jurysdykcja krajowa w pozostałych przypadkach. Zapewnienie dostępu do wymiaru sprawiedliwości w sprawach dotyczących dzieci (art. 14)	259
5.2.6. Jurysdykcja krajowa do stosowania środków tymczasowych, w tym środków zabezpieczających. Zabezpieczenie dobra dziecka w sprawach pilnych (art. 15)	260
5.3. Dobro dziecka jako uzasadnienie instytucji przekazania sprawy sądowi innego państwa członkowskiego (art. 12 i 13).....	263
6. Wnioski	268

Rozdział V

Wykładnia pojęcia miejsca zwykłego pobytu dziecka na tle rozporządzenia nr 2019/1111	271
1. Wprowadzenie	271
2. Autonomiczna i jednolita wykładnia pojęcia miejsca zwykłego pobytu dziecka	272
3. Modele interpretacyjne pojęcia miejsca zwykłego pobytu dziecka.....	283
4. Kombinowany model interpretacyjny pojęcia miejsca zwykłego pobytu dziecka w świetle orzecznictwa Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej na tle rozporządzenia nr 2201/2003	291
5. Interpretacja pojęcia miejsca zwykłego pobytu dziecka na tle rozporządzenia nr 2201/2003 w orzecznictwie sądów krajowych	296
6. Jedno czy dwa miejsca zwykłego pobytu dziecka?	303
7. Wnioski.....	308

Rozdział VI

Wyznaczniki miejsca zwykłego pobytu dziecka w rozporządzeniu nr 2019/1111	311
1. Wprowadzenie	311
2. Fizyczna obecność	313
2.1. Uwagi wstępne	313
2.2. Fizyczna obecność jako warunek konieczny ustalenia miejsca zwykłego pobytu dziecka.....	314
2.3. Fizyczna obecność jako warunek niewystarczający do ustalenia miejsca zwykłego pobytu dziecka	320
2.4. „Trwałość lub regularność” pobytu a czasowa nieobecność dziecka w państwie jego zwykłego pobytu	322
2.5. Wnioski.....	324
3. Problem legalności pobytu jako przesłanki ustalenia miejsca zwykłego pobytu dziecka.....	325

3.1. Uwagi wstępne	325
3.2. Legalność pobytu w znaczeniu administracyjnoprawnym.....	327
3.3. Zmiana miejsca zwykłego pobytu dziecka z naruszeniem prawa do pieczy – problem uprowadzeń rodzicielskich	329
3.4. Zmiana miejsca zwykłego pobytu dziecka na podstawie orzeczenia o charakterze tymczasowym	332
3.5. Wnioski.....	334
4. Integracja dziecka w środowisku społecznym i rodzinnym	335
4.1. Uwagi wstępne	335
4.2. Długość pobytu.....	335
4.2.1. Uwagi wstępne	335
4.2.2. Minimalna długość pobytu.....	336
4.2.3. Upływ czasu jako warunek determinujący zmianę miejsca zwykłego pobytu.....	342
4.2.4. Wnioski	345
4.3. Rodzinne i społeczne więzi dziecka.....	346
4.4. Warunki pobytu	351
4.5. Wiek dziecka	353
5. Wola.....	356
5.1. Uwagi wstępne	356
5.2. Wola rodziców	357
5.2.1. Uwagi wprowadzające.....	357
5.2.2. Forma wyrażenia woli.....	358
5.2.3. Problem (braku) zgodnej woli rodziców	359
5.2.4. Zmiana miejsca zwykłego pobytu dziecka pomimo odmiennej woli rodziców	363
5.2.5. Nieuczciwe intencje	367
5.2.6. Wnioski	369
5.3. Wola dziecka	369
6. Wnioski.....	373

Rozdział VII**Ustalenie jurysdykcji krajowej na podstawie łącznika
miejsca zwykłego pobytu dziecka według rozporządzenia**

nr 2019/1111	377
1. Wprowadzenie	377
2. Sąd powołany do ustalenia miejsca zwykłego pobytu dziecka.....	379
3. Moment właściwy do oceny miejsca zwykłego pobytu dziecka.....	388
4. Badanie jurysdykcji krajowej na podstawie łącznika miejsca zwykłego pobytu dziecka.....	395
5. Zmiana miejsca zwykłego pobytu dziecka w toku postępowania	407
6. Konsekwencje braku miejsca zwykłego pobytu dziecka w państwie siedziby sądu.....	410
7. Kontrola ustaleń faktycznych co do miejsca zwykłego pobytu dziecka.....	416
8. Wnioski.....	422
Podsumowanie	425
Bibliografia.....	439